

Lejn Soċjeta' Sostenibbli

Proposti għall-Baġit 2013

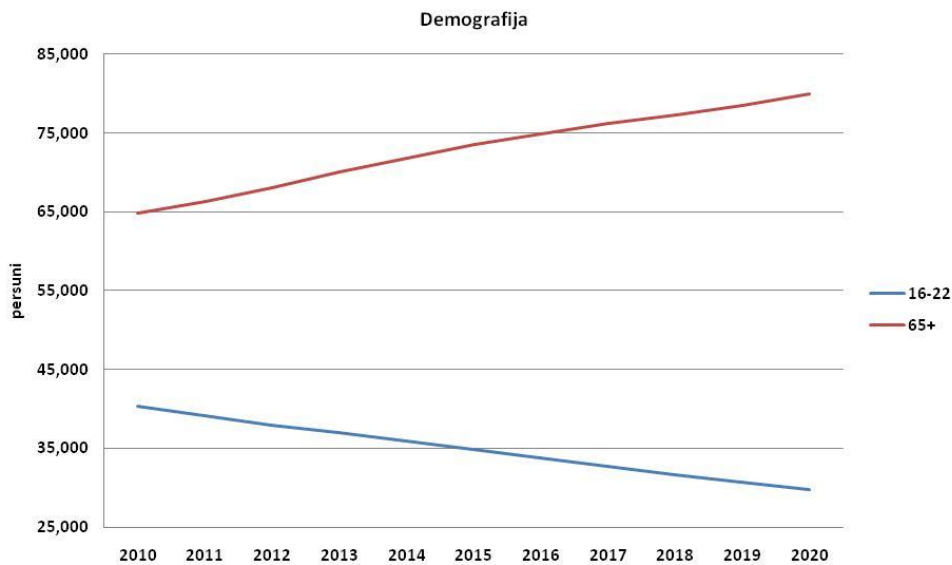
Union Haddiema Magħqudin

Preambolu

Il-Union Haddiema Magħqudin (UHM) bħal ma dejjem tagħmel, qed tipprezenta lill-gvern numru ta' proposti għall-Baġit 2013. Il-proposti elenkati f'dan id-dokument ma jirriflettux biss il-ħtiġijiet ta' pajjiżna fiż-żmien immedjat, iżda jindirizzaw ukoll it-tħaddin ta' politika sostenibbli f'kull qasam, kemm dik ekonomiku u finanzjarja, kif ukoll dik soċjali. Il-UHM temmen bis-sħiħ li t-tiżieħ fl-oqasma imsemmija hawn taħt iservi biex ikollna soċjeta' aktar b'saħħita u ġusta.

L-isfida tal-Ġejjieni – Id-Demografija

Bħal kull soċjeta' oħra tal-Punent, il-popolazzjoni Maltija fis-snin li ġejjien ser tkun qed taffaċja sfidi ġodda u bla precedent minhabba l-fenomeni ta' popolazzjoni dejjem tixjieħ. Dan l-avveniment ser jaffettwa bil-kbir l-ekonomija hekk kif sa issa konna drajna b'suq tax-xogħol dejjem jikber minhabba l-influss ta' aktar żgħażaġħ. Mill-2010, il-potenzjal ta' nies ta' bejn l-20 u l-64 li jistgħu jikkontribwixxu fis-suq tax-xogħol beda jickien u huwa mistenni li minn nofs id-deċenju li jmiss, anke n-numru ta' nies f'impjeg jibdeu jonqsu.

Mingħajr ebda dubju ta' xejn, dan kollu ser ikollu impatt fuq is-soċjeta' hekk kif is-sistemi eżistenti nħolqu għall-soċjeta' fejn il-popolazzjoni kienet qiegħda tikber u mhux tiċkien. Is-sisien ta' l-istat soċjali ġew mibnijien fuq pilastri li dejjem

sabu popolazzjoni żaġżuġha li ssostnihom.

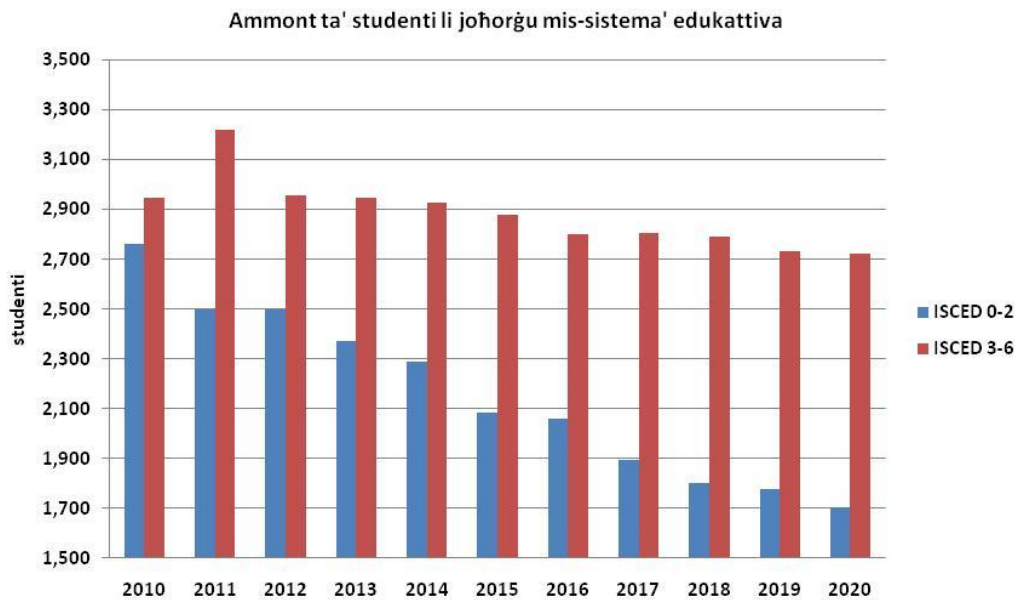
Għaldaqstant biex nissalvagwardjaw il-livell ta' l-għixien milħuq għall-ġenerazzjonijiet li jmiss, jeħtieġ li pajjiżna jindirizza s-sostenibilita' ta' l-oqasma kollha li minnhom tiddependi s-soċjeta'.

L-Edukazzjoni

Matul dawn l-aħħar snin, pajjiżna għamel qabza l-quddiem fil-qasam edukattiv, kemm bl-investiment li sar fuq binjiet godda, kif ukoll biż-żieda ta' korsijiet godda fl-MCAST u l-Universita'. Ta' min isemmi ukoll li pajjiżna rnexxilu jzied ir-rata ta' kemm studenti jkompli l-istudju tagħhom wara l-edukazzjoni obligatorja, madanakollu jrid jiġi rimarkat li Malta għad għandha l-għola rata fost il-pajjiżi ta' l-Unjoni Ewropeja ta' studenti li ma jkomplux edukazzjoni formali wara li jagħlqu s-sittax il-sena.

Huwa mistenni li l-popolazzjoni taż-żgħażaġh ta' bejn is-16 u t-22 sena ser tinżel minn 40,000 fl-2010 għal 30,000 fis-sena 2020. Dan kollu jfisser anqas studenti u eventwalment anqas haċċiema b'ħiliet għolja li jidhru fis-suq tax-xogħol. Jirrizulta li minkejja li bħalissa f'pajjiżna qed jiggradwaw b'suċċess mill-MCAST, l-ITS u l-Universita' l-fuq minn 3,000 student, sa l-2020 dan in-numru mistenni jonqos gradwalment għal madwar 2,700 student. Dan it-tnaqqis mistenni jseħh minkejja li r-rata ta' suċċess minn sena għal oħra tkun qiegħda tiżdied. Huwa mbassar li n-numru ta' studenti li jagħzlu li ma jkomplux bl-istudju tagħhom wara li jagħlqu s-sittax il-sena mistenni jinżel minn madwar

2,500 bħalissa għal 1,700 fis-sena 2020.

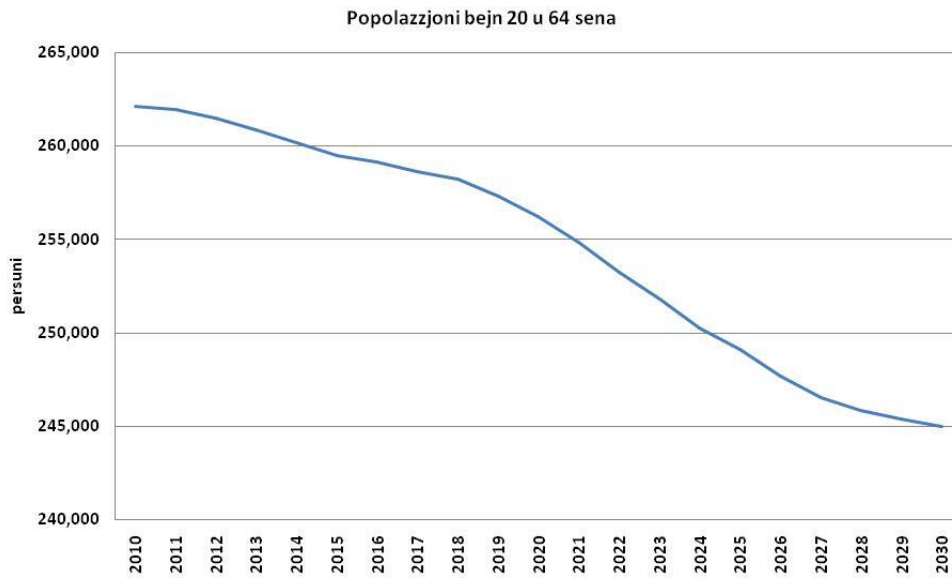
Il-problema ta' studentli li mhux jirnexxihom jaslu li jkomplu b'suċċess l-edukazzjoni tagħhom minkejja l-investiment kollu li qed isir toħroġ ukoll mir-rapport dwar l-*Active Labour Market Policy*. Għaldaqstant il-UHM tteġġeg lill-gvern biex ikun hemm kontinwazzjoni ta' dan l-istudju fejn b'mod fattibli jiġu identifikati l-bżonnijiet li jeżistu u fl-istess waqt jingħataw is-soluzzjonijiet biex aktar studenti jirnexxu.

Is-Suq tax-Xogħol

Ekonomija b'saħħita teħtieġ suq tax-xogħol b'saħħtu. Matul dawn l-għaxar snin, iġifieri bejn l-2010 u l-2020, l-potenzjal ta' nies li jistgħu jikkontribwixxu fil-qasam tax-xogħol f'pajjiżna ser ikun naqas madwar 6,000 ruħ. Fid-deċenju ta' wara dan it-tnaqqis mistenni jitla' għal 11,000 ruħ anqas. Dan it-tnaqqis

jindika biċ-ċar li t-tkabbir ekonomiku f'pajjiżna jrid jorigina mhux aktar mill-ammont ta' ħaddiema li jidhlu fid-dinja tax-xogħol, iżda rridu naraw kif l-istess ħaddiema li għandna fil-postijiet tax-xogħol ser ikollhom xogħol aktar ta' kwalita' bi produttivita' aktar għolja. Dan il-għan jista' biss jintlaħaq jekk ninvestu bis-sħiħ fir-rizors uman.

Għalhekk l-UHM tishaq li l-gvern għandu jgħin fit-twaqqif ta' l-*Active Labour Market Counselling and Monitoring Team* biex jibda mill-aktar fiss possibli x-xogħol fuq din it-tip ta' politika. Aktar minn hekk l-UHM titlob lill-gvern jikkunsidra l-introduzzjoni mill-ġdid ta' skemi bħal *Employment Aid Programme* u *Training Aid Framework*. Ma nistawx noqgħodu nistennew sa' l-2014 sakemm Malta jerga' jkollha l-fondi mill-Unjoni Ewropeja biex tħaddem dawn l-iskemi.

l-UHM tappella lill-gvern biex ikompli bl-isforz fejn aktar ħaddiema Għawdxin jingħataw xogħol f'Għawdex stess fejn dan ikun possibli. B'hekk jiġu mgħejjuna mijiet ta' ħaddiema li ta' kuljum ikollhom jagħmlu distanzi twal biex jaslu fuq il-post tax-xogħol tagħhom.

l-UHM tinsab minn fuq ta' quddiem biex tikkundanna kwalunkwe forma ta' xogħol prekarju. Għaldaqstant tappella lill-gvern bħala l-*model employer* għandu jassigura li l-ebda abbuż ma jingħata liebsa legittima.

II-Konsolidament Fiskali

l-fiduċja ta' l-investituri barranin f'ekonomija jiddependu ħafna fuq il-qagħda finanzjarja ta' l-istess pajjiż. Għal pajjiż bħal Malta b'ekonomija miftuħa għas-swieq internazzjonali, huwa imperattiv li l-finanzi pubbliċi jkunu fl-aħjar qagħda possibli. Fid-dawl ta' l-isfidi li ser jiffaċja pajjiżna fil-gejjieni, l-UHM tishaq li għandu jżiddied l-impenn kontra l-evażjoni fiskali.

L-ewwel u qabel kollox irridu naċċertaw li l-gvern qed jappoġja lit-*Tax Compliance Unit* biex tkun tista' tiffunzjona kif suppost. It-tieni, l-UHM qed tipproponi għall-ewwel darba l-ħolqien tan-*National*

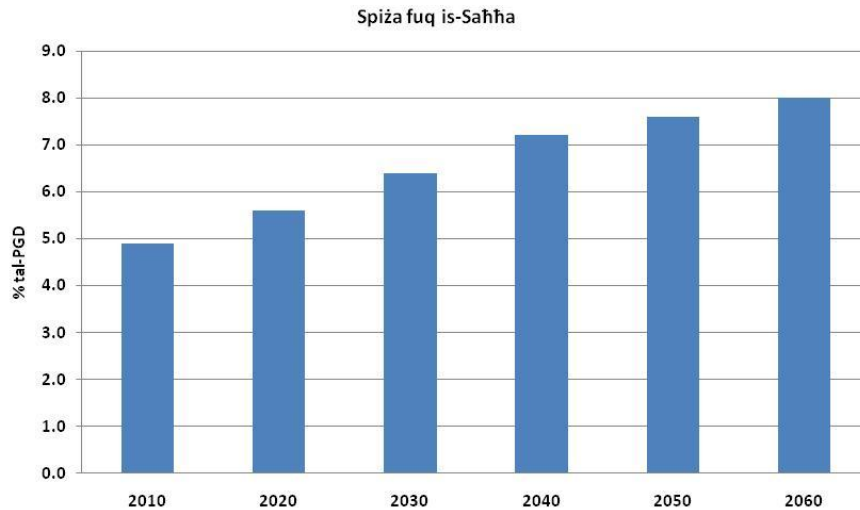
Consolidated Database (NCD). L-NCD mhi xejn flief l-integrazzjoni tad-databases kollha li minnhom jiddisponi l-gvern biex b'hekk id-dipartiment tat-taxxa jkollu stampa aktar kompleta ta' min potenzjalment qiegħed jevadi t-taxxa u b'kemm. Minkejja l-ħidma mill-viċin bejn id-dipartimenti tal-VAT, tat-Taxxi Interni u d-Dwana, individwi li jridu jevadu t-taxxu xorta jistgħu jagħmlu dan billi joqgħodu attenti kif jiddikjaraw id-dħul tagħhom. Bil-ħolqien ta' din id-database d-dipartiment konċernat jista' jsegwi l-konsum ta' l-individwu billi jkollu nformazzjoni dwar liċenzji ta' vetturi u bċejjeċ tal-baħar, akkwist ta' propjeta' u affarijiet oħra li jirrikjedu xi forma ta' liċenzja jew permess.

Tabilhaqq il-UHM temmen li din il-proposta' hija fattabli hekk kif id-daqs ta' pajjiżna huwa wieħed żgħir. Proposta' bħal din tagħti lokk fejn ħafna ndividwi jirregolarizzaw ruħhom hekk kif ikun qiegħed jintbagħat sinjal li l-infurzar qiegħed jiġi aġġornat bl-aħjar sistemi li minnhom tidisponi s-soċjeta'.

Is-Saħħa u l-Kura fil-Komunita'

Is-servizz tas-saħħa f'pajjiżna huwa l-aktar servizz soċjali mportanti għalhiex popolazzjoni mingħajr servizz ta' kura tajba ma tistax tikkontribwixxi bl-aħjar mod lejn is-soċjeta'. Il-UHM konxja li t-tibdil demografiku ser iġib miegħu domanda akbar għal dawn is-servizzi. Kalkoli maħdumin mill-Kummissjoni Ewropeja juru biċ-ċar li f'dawn il-ħmistax il-sena li ġejjien l-ispiza fuq dawn is-servizzi ser tiżdied b' 1.5% tal-PGD fuq dik attwali. Għaldaqstant, il-UHM tinkoraġixxi lill-gvern jniedi eżerċizzju li permezz tiegħu titjieb l-effiċjenza fl-użu tar-rizorsi. Ir-rizorsi li jiġu frankati għandhom jiġu ddedikati lis-settur tas-saħħa primarja biex b'hekk niżguraw l-aqwa servizz lill-poplu Malti u Għawdx i filwaqt li tonqos il-perssojoni fuq l-isptar Mater Dei.

Huwa fatt magħruf li l-popolazzjoni Maltija ssofri minn fost l-għola rati ta' obesita' fost il-pajjiżi membri ta' l-Unjoni Ewropeja. Dan il-fattur jista' jkun ikkaġunat minn diversi elementi fosthom dieta ħażina. Għaldaqstant, il-UHM tħegġeg lill-gvern biex jikkunsidra sistema' ta' liċenzjar differenti fejn negozji li jbiegħu *junk food* iħallsu rati li jkunu aktar għolja. Din il-miżura għandha sservi biex kemm jista' jkun jiġi skoragġit l-ikkunsmar ta' dan it-tip ta' ikel, kif ukoll iż-żieda fid-dħul għall-gvern għandha tmur għall-baġit tas-saħħa.

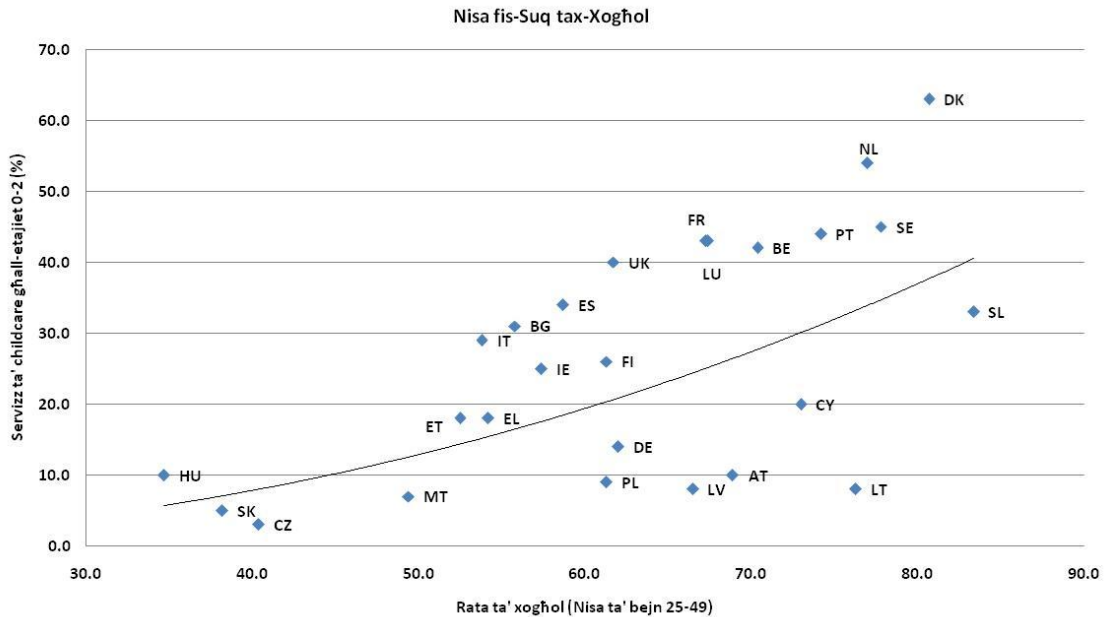

Il-Familja

Il-familja hija l-bażi ta' kwalunkwe soċjeta' u ekonomija. Huwa biss jekk il-familji jkunu b'saħħithom li s-soċjeta' tista' taspira għall-livell ta' għixien aħjar. Għalhekk il-UHM tixtieq li b'mod gradwali l-gvern jgħin lis-settur privat jdaħħal aktar miżuri favur il-familja li llum diġa jinstabu fis-settur pubbliku. Iżjed minnhekk, il-UHM tteggieg il-gvern ikun aktar proattiv fil-politika tiegħu dwar il-familja speċjalment fil-qasam taç-childcare u l-involvement tan-nisa fil-qasam tax-xogħol.

Mill-kalkoli li l-UHM għamlet jirrizulta li pajjiżna jista' jagħmel il-qabza li jmiss fil-qasam taç-childcare billi dan is-servizz jiġi offrut b'xejn lil kull min irid jagħmel użu minnu. Miżura bħal din tkun pass ieħor favur il-familja u x-xogħol hekk kif ikun qiegħed jissahħaħ il-kuncett ta' *Making Work Pay*. Permezz ta' Public Private Partnerships il-gvern jista' jidhol għal-piż li jhallas il-carers flimkien ma somma oħra li tkopri l-ispejjeż u l-profitti ta' l-intraprendituri.

Il-fatt li l-ħlas eżorbitanti li għandna llum jista' jlaħħaq l-€2,500 (wara id-deduzzjoni mit-taxxa), qed iżomm lura lil eluf ta' ommijiet milli jilħqu l-potenzjal tagħhom fuq il-post tax-xogħol. Għalhekk dan l-inċentiv jista' jwassal biex jagħti spinta liema bħala lis-suq tax-xogħol. Huwa stmat li din il-miżura tista' toħloq madwar 4.65 miljun sigħa aktar ta' xogħol fis-sena, bl-ispiża għall-gvern tkun neglegibbli jew saħansitra jispiċċa jdaħħal aktar dħul (aktar dettalji fl-appendiċi). Jidher biċ-ċar li teżisti relazzjoni pożittiva bejn l-ammont ta' servizz ta' childcare u r-rata ta' parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol. Dan jirrizulta mill-fatt li f'dawk il-pajjiżi ta' l-Unjoni Ewropeja fejn hemm servizz qawwi ta' childcare, r-rata ta' parteċipazzjoni ta' nisa fis-suq tax-xogħol hi aktar qawwija.

B'din il-mizura nkunu qed ngħinu l-aktar lil dawk in-nisa li sa issa ma gawdew mill-ebda incēntiva fiskali tal-gvern fi kreditu tat-taxxa. Fi sħarriġ lil għamlet il-UHM jirriżulta li dan il-fatt huwa evidenti bl-aktar mod ċar. It-tabella hawn isfel tindika kif dawk in-nisa li għandhom l-anqas edukazzjoni f'pajjiżna isibuha diffiċli ħafna iżjed minn ħaddiehor biex jaħdmu u jlaħqu ma' uliedhom. Dan propju għax l-ammont ta' flus li jibqalgħom wara li jnaqqsu l-ispejjeż involuti bħaċ-childcare, ma jibqax aktar konvenjenti għalihom li jaħdmu. L-istatistika turi li investiment f'aktar childcare ta' kwalita u li jkun b'xejn jgħin biex jitnaqqas id-distakk ta' parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol bejn nisa bla tfal u dawk li għandhom it-tfal. Din il-problema ma tidhirx daqshekk fis-seħħ fost dawk li għandhom edukazzjoni għola, propju għax b'paga aktar għolja 'jifilhu' jħallsu għal spejjeż addizzjonali filwaqt li xorta jibqalgħom aktar flus disponibbli.

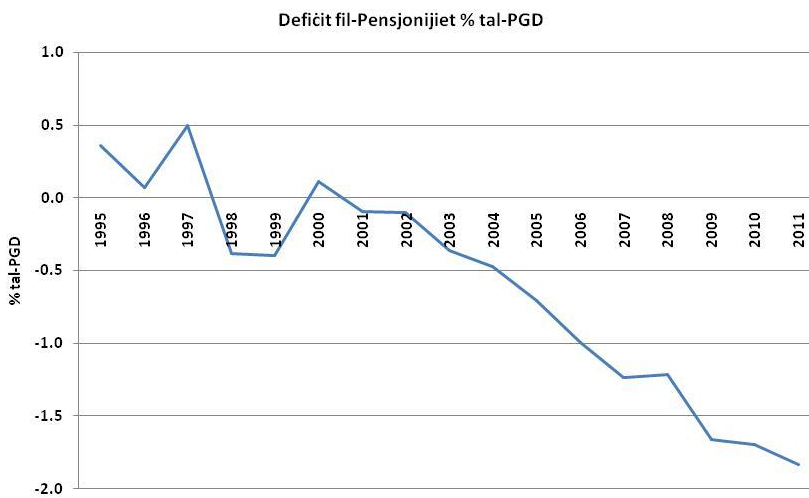
	Rata ta' Parteċipazzjoni fis-Suq tax-Xogħol (Nisa 25-49) - Malta 2011			
	Suq tax-xogħol [1]	Bla tfal [2]	Bi tfal iżgħar minn 6 snin [3]	Differenza [3-2]
ISCED 0-2	39.7%	63.1%	27.8%	-35.3%
ISCED 3-4	75.2%	86.7%	69.7%	-17.0%
ISCED 5-6	89.0%	93.7%	84.0%	-9.7%
TOTAL	56.4%	76.2%	49.4%	-26.8%

	Rata ta' Parteċipazzjoni fis-Suq tax-Xogħol (Nisa 25-49) - EU27 2011			
	Suq tax-xogħol [1]	Bla tfal [2]	Bi tfal iżgħar minn 6 snin [3]	Differenza [3-2]
ISCED 0-2	50.7%	58.2%	36.7%	-21.5%
ISCED 3-4	73.2%	79.2%	59.5%	-19.7%
ISCED 5-6	83.6%	86.5%	77.3%	-9.2%
TOTAL	71.7%	78.0%	61.6%	-16.4%

Flimkien ma' dan kollu, l-UHM tissuġġerixxi ukoll lill-gvern biex jilleġizla favur it-tiġhieh bi dritt li persuna tagħzel li tibda taħdem b'siġhat mnaqqsa ta' xogħol. Din il-miżura għandha tgħin biex aktar familji jilhqqu bilanċ xieraq bejn xogħol u ħin għall-familja.

L-Anzjani u l-Pensjonijiet

L-akbar sfida li pajjizna ser ikollu jiffaċja minn wara l-Indipendenza 'l hawn ser tkun dik ta' popolazzjoni li aktar ma kemm jgħaddu snin aktar ser tkun qed tixjieħ. Dan ma jfissirx biss anqas zgħażaġħ disponibbli

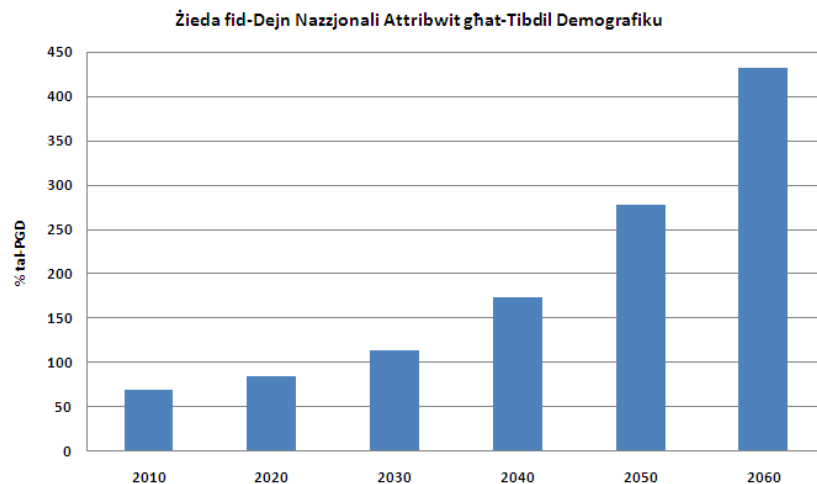
biex jaħdmu, iżda jfisser ukoll żieda fid-domanda għas-servizzi tas-saħħa u servizzi fil-komunita' li jippermettu lill-anzjani jibqgħu ntegrati fis-soċjeta'. Bla ebda dubju dan jirriżulta wkoll f'żieda sostanzjali fl-infiq fuq pensjonijiet. Il-UHM tinsab mħassba u mhux ftit rigward dan kollu.

Minn figuri uffiċjali jirriżulta li d-defiċit prezenti bejn dħul

mill-bolla u nefqa fuq pensjonijiet huwa ta' 1.8% tal-Prodott Gross Domestiku. Huwa mistenni li fis-snin li ġejjien dan id-defiċit ikompli jiżdied. Kalkoli tal-Kummissjoni Ewropeja¹ juru li fis-sitwazzjoni attwali, d-dejn tal-pajjiz mistenni jisplodi hekk kif l-ispejjeż marbuta ma' l-infiq fuq l-anzjani mistennija jaċċeleraw.

Ta' min isemmi ukoll li minkejja r-riforma tal-pensjonijiet, il-pensjoni tad-due terzi mistennija tidgħajjef xi ftit fis-snin li ġejjien meta mqabbla mal-paga medja².

Fid-dawl ta' dan kollu u biex niżguraw sistema' sostenibbli għall-ġenerazzjonijiet futuri, l-UHM tappella lill-gvern biex jiftaħ id-diskussjonijiet ma' l-imsieħba soċjali fuq l-

¹ Sustainability Report 2009, European Economy 9 -2009 – European Commission

² Strategic Review on the Adequacy, Sustainability and Social Solidarity of the Pensions System – 2010 Pensions Working Group

addozzjoni tat-tieni pilastru. Il-UHM tħoss li sa l-2015, pajjiżna għandu jkollu bażi ta' ftehim nazzjonali fuq kif u minn meta ser jinbeda t-tieni pilastru. Dan ifisser, li filwaqt li l-UHM tappoġġja u hi favur l-introduzzjoni tat-tielet pilastru, dan ta' l-aħħar m'għandhux iservi ta' sostituzzjoni għat-tieni pilastru. Il-UHM iżżid ukoll li fl-eventwalita' tat-tielet pilastru, l-gvern m'għandhux jagħti eżenzjonijiet mit-taxxa lil dawk li jagħzlu li jidhlu f'xi skema. L-union ma tħossx li dan il-piż għandu jintrefa' mit-*tax payers* Maltin u Għawdxin. Tkun ħasra kbira jekk il-pajjiż jaddotta sistemi fejn min ma jiflaħx jaħseb għal rasu jithalla jixxejjer mar-riħ. Il-bene kollettiv għandu jibqa' suprem biex niżguraw ġustizzja soċjali.

Bħala miżuri li għandhom jittieħdu fil-baġit ta' din is-sena, il-UHM tirrakkomanda lill-gvern biex jaddotta l-proposta 22 tal-*Pensions Working Group*, fejn ir-romol għandhom jingħataw pensjoni sħiħa u mhux iżjed dik imnaqqsa meta jiġi nieqes ir-raġel jew il-mara. Addizzjonalment, il-UHM tħegġeg lill-gvern biex jantiċipa l-introduzzjoni tal-Pensjoni Minima Nazzjonali li tkun 60% tal-*Median Equivalised Income* u kif ġara fil-baġits tal-passat, il-gvern ikompli jagħti lura parti mill-pensjoni tas-servizz lil dawk il-pensjonanti li huma elegibbli.

Ir-Riżorsi Ambjentali

Is-sostenibilita' tar-riżorsi ambjentali huwa fattur kruċjali għall-ekonomija b'saħħitha. Pajjiż żgħir bħal tagħna mingħajr ebda forma ta' riżorsi naturali irid ikun assertiv fid-deċiżjonijiet li jieħu dwar l-qasam ta' l-enerġija u l-ilma. In-nuqqas ta' nvestment fl-Enemalta għal diversi snin wassal biex l-effiċjenza tat-turbini titbaxxa' ħafna bil-konsegwenza li dawn spicċaw sena wara l-oħra jagħtu anqas *output* għal ammont ta' żejt li jikkunsmaw. Eventwalment biż-żieda fil-prezz internazzjonali taż-żejt u mingħajr ebda tnaqqis fl-użu ta' żejt ikkunsmat, il-ġenerazzjoni ta' l-elettriku f'pajjiżna spicċat tgħola fil-prezz. Il-UHM għalhekk tħegġeg lill-gvern ikompli bl-investment li qiegħed jagħmel fis-settur biex eventwalment pajjiżna jkollu sigurta' fil-qasam ta' l-enerġija, bil-possibilita' ta' roħs fil-prezzijiet meta dan ikun possibli. Il-UHM tinkoraġixxi l-gvern ikompli bil-proċess li qabad biex jesplora l-possibilita' li jħaddem l-impjanti ta' l-enerġija bil-Gas flokk bil-Heavy Fuel Oil ħalli b'hekk niżguraw enerġija aktar nadifa.

Il-UHM kif irrimarkat fil-proposti tal-baġit għas-sena 2012, tixtieq li terġa' ttenni l-preokkupazzjoni tagħha fuq il-qasam tal-produzzjoni ta' l-ilma f'pajjiżna. Jidher biċ-ċar li s-sistema' preżenti fil-produzzjoni ta' l-ilma assolutament mhix waħda sostenibbli. Attwalment il-Korporazzjoni għall-Ilma (WSC) qed iġġib madwar 43% ta' l-ilma li tipproduċi mill-ilma tal-pjan. Minn naħa l-oħra, il-figuri fuq il-konsum ta' l-ilma juru li huwa biss madwar 53% ta' l-ilma kkonsumat li jiġi mħallas. Il-kumpliment jew jintilef jew jiġi misruq. Dan bla ebda dubju mhux sostenibbli. B'dan il-pass minn hawn u f'tit tas-snin oħra l-WSC ser ikollha tibda tipproduċi l-ilma kollu li tqassam hekk kif l-ilma tal-pjan ma jibqax tajjeb. F'din l-eventwalita' l-uniku triq li jkun għad baqgħa hi dik li jgħola l-kont ta' l-ilma. Għalhekk l-UHM tħegġeg il-WSC biex tindirizza l-problema ta' serq li teżisti, filwaqt li jittieħdu dawk il-miżuri neċessarji biex jiġi assigurat is-sostenibilita' ta' l-ilma tal-pjan.

Il-UHM tinkoraġixxi ukoll lill-gvern biex ikompli jagħti nċentivi fiskali biex il-poplu jithajjar jixtri affarijiet li jiffavorixxu jew jagħmlu anqas ħsara lill-ambjent, fosthom il-pannelli fotovoltajiċi, solar heaters u l-bdil

ta' karozi antiki ma' dawk aktar godda u li jniggsu anqas. Il-gvern għandu jikkunsidra wkoll inċentivi fiskali biex sidien ta' karozi jithajjru jaqilbu u jibdedw jhaddmu l-vetturi tagħhom bil-gas.

Konklużżjoni

Il-Union Haddiema Magħqudin temmen bis-sħiħ fil-kuncett ta' *Socjeta' Sostenibbli*. Socjeta' li filwaqt li ttejjeb il-livell ta' għixien għal dawk tal-llum, tagħraf li l-generazzjonijiet li għad iridu jiġu jixirqilhom li jirtu pajjiż fejn jkunu jistgħu jkomplu jkollhom livell ta' għixien aħjar. Huwa għalhekk li l-proposti għall-Baġit 2013 huma responsabbli u mmirati biex jindirizzaw mhux biss il-problemi attwali, iżda wkoll dawk ta' għada. Ma jistgħax ikollna *Socjeta' Sostenibbli* jekk ma jkollnix ekonomija, finanzi u qasam soċjali sostenibbli. Huwa għalhekk imperattiv li kulhadd f'pajjiżna jagħti s-sehem tiegħu biex jinħoloq aktar ġid. Is-sehem tan-nisa u l-haddiema li huma diġa parteċipi fis-suq tax-xogħol huwa ċ-ċavetta biex dan kollu jġi fis-seħħ.

Sakemm mhux indikat b'mod differenti l-istatistika użata f'dan id-dokument hija kollha meħudha mill-Eurostat.

Appendiċi 1

Għan: Servizz ta' childcare b'xejn u għal min jixtieq jużaħ biex verament ix-xogħol irendi għall-kullhadd.

Thaddim tas-sistema': Public Private Partnership

Target Group: Ommijiet ma jaħdmux bi tfal taħt l-eta' ta' 3 snin.
Ommijiet li diġa jagħmlu użu mill-facilitajiet ta' childcare

Numru elegibbli ta' ommijiet li ma jaħdmux: 6,200 omm

Total ta' postijiet ta' childcare b'xejn: 5,000 (postijiet għall-42% tat-tfal bejn l-eta' ta' 0-2).

Benefiċċji tal-mizura

- ⇒ 3,000 post ġdid ta' childcare
- ⇒ 550 impjieg ġdid għal childcarers
- ⇒ 2,000 impjieg* ġdid għall-ommijiet li sa issa ma kienux jaħdmu.
- ⇒ Nagħtu lura lill-klassi medja €5.4 miljuni.
- ⇒ Spiza anqas / dħul aktar f'taxxi għall-gvern.
- ⇒ Inċentiv lil dawk l-ommijiet li sa issa ma gwadanjawx mill-krediti mit-taxxa li offra l-gvern.
- ⇒ Stimulu fid-dħul lil dawk il-familji bid-dħul baxx.
- ⇒ Opportunita' għat-tfal biex jitgħallmu jissoċjalizzaw minn eta' żgħira (56% tal-familji Maltin u Għawdxin li għandhom tfal taħt is-sittax –il sena, għandhom wild wieħed biss).

Il-mizura mill-lat finanzjarju

Spejjeż

- ⇒ €11,050,000 f'pagi għall-850 childcarer
- ⇒ €3,500,000 biex ikopru l-ispejjeż taċ-childcare centres (medja ta' €700 għal kull tifel jew tifla).
- ⇒ **Spiza totali ta' €14,550,000**

Dħul

- ⇒ €4,347,000 fi dħul dirett minn fuq taxxa fuq id-dħul u bolol fuq l-2,850 impjieg (l-2,000 impjieg* huma kollha stmati li jaqilgħu mhux aktar mill-paga minima u jaħdmu medja ta' 33.7 sigħa xogħol fil-gimgħa).

- ⇒ €10,486,000 fi dħul minn taxxi indiretti fuq il-kunsum wara l-effett multipliku fl-ekonomija.
- ⇒ Frankar ta' madwar €600,000 f' deduzzjoni tat-taxxa li l-gvern qiegħed jagħti illum.
- ⇒ **Dħul totali ta' €15,433,000**

Dan ifisser li childcare b'xejn għal kulhadd mat-tul taż-żmien ma jiġi jiswa xejn lill-gvern, anzi saħansitra u stmat li jiġi ġġenerat **dħul nett ta' €883,000**; iġifieri orħos mis-sistema' attwali u b'firxa akbar fis-servizz. Fil-kalkoli ma ġewx ikkunsidrati ż-żieda fis-siġħat ta' xogħol li l-ommijiet jistgħu jaħdmu aktar hekk kif jagħzlu li jagħmlu aktar użu miċ-childcare centres.

Il-benefiċċju ta' childcare b'xejn għandu jkun pro-rata tas-siġħat li taħdem l-omm u b'numru addizzjonali ta' siġħat oħra biex jagħmlu tajjeb għal ħin ta' vvjaġġar lejn u mill-post tax-xogħol.